

Zvyky a chování holubů v Brně cílem výzkumu LDF MENDELU, o závěry mají zájem města

18.3.2025 - | Mendelova univerzita v Brně

Prvním krokem při výzkumu zdivočelých holubů v Brně bylo stanovení jejich početnosti. Ve vnitřním městě je však k vidění jen zlomek holubů, kteří v něm žijí. Přebývají totiž především na střechách vysokých budov a jejich sčítání je proto problematické. „Využil jsem zkušeností se sčítáním havranů v Brně. Z nich jsem vycházel při návrhu metodiky, jak sečíst holuby, kteří létají z města za potravou do polí. Nejdříve jsme obešli město a zjistili, po jakých koridorech z města holubi létají do polí, a na nejfrekventovanější místa jsme postavili sčítače. Od rána do poledne jsme opakovaně sčítali holuby, co létají z města za potravou, každý den jich bylo okolo deseti tisíc. Na základě tohoto sčítání jsme dostali obrázek o tom, jaký je minimální počet holubů ve městě,“ vysvětlil zoolog Miloslav Homolka z Akademie věd, který na výzkumu s kolegy z LDF spolupracuje.

„Druhá metoda, kterou jsme zvolili, je klasická ornitologická. Část města jsme si rozdělili na sektory mající podobný charakter, například panelová sídliště, centrum s vysokými starými domy a tak dále, a provedli jsme klasické sčítání pozorováním. To znamená, procházeli jsme ta jednotlivá prostředí a počítali holuby, které jsme mohli zahlédnout. Díky tomu jsme získali druhý údaj o minimální početnosti holubů na modelové ploše a zároveň jsme zjistili, jak se liší početnost holubů v jednotlivých typech prostředí. Na 13 kilometrech čtverečních jsme napočítali přes 3 tisíce holubů, což je ale jen zlomek skutečného počtu,“ popsal Homolka.

Nejvíce holubů výzkumníci zaznamenali v centru města ohraničeném vnitřním okruhem, kde napočítali více než tisíc ptáků, a naopak zjistili, že v okrajových částech města s nízkou zástavbou se holubi nevyskytují. Každé vhodné prostředí obývá jedno hejno holubů, které zde má svůj domovský okrsek. K vzájemnému mísení a konfliktům tak mezi hejny nedochází.

Výzkum je zaměřen také na potravní chování holubů. Ukázalo se, že hejna, která mají v okolí hnízdiště dostatek potravy, mimo město nelétají. Analýza potravy, čítající 4 000 vzorků, ukázala, že do polí nelétají například hejna usazená na Zelném trhu, u bývalého obchodního domu Tesco na Dornychu či na Mendlově náměstí.

Lokality s dostatkem potravy jsou ale v Brně v menšině. Převažují takové, kde mají holubi sice dostatek příležitostí pro hnízdění, ale potravy se jim zde nedostává. Tito holubi musí za potravou migrovat do polí. *„V polích se holubi slétají na místa, kde mohou nalézt dostatek potravy, jedná se například o pole s obilím v době žní nebo na podzim sklizená pole po kukuřici. Na jednom poli může být třeba i přes tisíc ptáků. Velká hejna jsou tady pro holuby výhodou, poskytují jim větší bezpečí před predátory,“* popsal situaci na poli Homolka.

Zajímavá zjištění získávají výzkumníci také analýzou trusu. *„Rozborem padesáti vzorků od jednoho hejna z jednoho dne jsme zjistili, že hejno tvořilo 5 skupin, u kterých se lišilo složení potravy. To naznačuje, že ptáci z jednoho hejna za potravou nelétají společně, ale v menších skupinách, díky tomu mohou efektivněji využívat různé potravní zdroje,“* vysvětlil vědec.

Pohyb holubů, jejich zvyky i odběry vzorků jsou pro výzkumníky důležité pro získání představy o chování a životě holubů. Závěry včetně doporučení vztahujících se k problematice soužití člověka s

holuby ve městě, respektive k potřebě případné redukce počtu zdivočelých holubů, budou následně předány Technologické agentuře ČRa pracovníkům státní správy.

Odborníci ale již nyní připouští, že situace nemá jednoznačné řešení. *„Brno je obydleno stabilním počtem holubů a ta populace má určitou strukturu. Když holubům znemožníme hnízdění na budovách, kde mají optimální podmínky, už nemají moc prostoru, kam se přestěhovat, popřípadě se přestěhují do nevyhovujících podmínek a výsledkem bude jejich klesající hustota,“* odhadl Jiří Kamler z Ústavu ochrany lesů a myslivosti.

Vzhledem k rozmanitým podmínkám ve městě nemá podle Kamlera redukce zdivočelých holubů centrální řešení a zodpovědnost by v případě potřeby jejich redukce měla spočívat především na majitelích nemovitostí, kde holubi hnízdí. *„Příkladem může být Mendelova univerzita, kde působím. Poté, co jsme uzavřeli půdu na jedné z budov v kampusu v Černých Polích, zhruba dvě stě holubů ztratilo svůj domov.“*

Projekt zaměřený na volně žijící živočichy ve městech, a to jak suchozemské, tak vázané na vodu, bude uzavřený v prosinci 2025.

Kontakty pro více informací: prof. Ing. Jiří Kamler, Ph.D., vedoucí Ústavu ochrany lesů a myslivosti LDF MENDELU, +420 603 744 658, jiri.kamler@mendelu.cz; RNDr. Miloslav Homolka CSc., Ústav biologie obratlovců AV ČR, +420 776 122 884; homolkamilo@gmail.com

- Celkový počet holubů v Brně je odhadován minimálně na 15-20 tisíc jedinců.
- Podíl migrujících holubů kolísá od 10 % do 90 %, v průměru do polí létá 60 % jedinců.
- Na okolní pole létá každý den minimálně 10 tisíc holubů, ostatní se živí ve městě.
- Roční přírůstek a zároveň i počet uhynulých holubů v Brně je odhadován na 50 tisíc jedinců.

<https://mendelu.cz/zvyky-a-chovani-holubu-v-brne-cilem-vyzkumu-ldf-mendelu-o-zavery-maji-zajem-mesta>